

Oponentský posudek na doktorskou disertační práci ing. P. Příkryla
„Zhroucené státy jako faktor mezinárodních vztahů. Možnosti a meze peacekeepingové mise v Jižním Súdánu“

K práci ing. Příkryla jsem měl možnost vyjádřit se již v rámci procesu tzv. malé obhajoby, kde jsem v písemném vyjádření pozitivně konstatoval, že

- autorův text je velmi hutný, postihující a mapující všechny relevantní názory a přístupy odborné komunity na danou problematiku. Text je psán též velmi kultivovaným jazykem, odrážejícím schopnost autora vyhmátnout sdělným vyjádřením z rozsáhlých zdrojů to podstatné,
- výzkumné otázky jsou dobře obsahově i jazykově implementovány do textu již v úvodu a jsou zcela opodstatněné,
- náležitě je odůvodněn výběr Jižního Súdánu zvoleného za případovou studii,
- vysvětlena je i v českém textu použitá anglická terminologie.

Zároveň jsem ovšem konstatoval řadu připomínek týkajících se koncepční, metodologické, obsahové i formální stránky, které byly spolu s připomínkami dalších oponentů výzvou k dalšímu zkvalitnění rukopisu disertační práce. Konkrétně se jednalo o tyto připomínky:

1. Obecně: jestliže jsem v úvodu ocenil práci s relevantními názory na problematiku, na druhé straně se mi zdá, že se v tom poněkud ztrácí vlastní autorova stopa. Postrádám totiž výrazněji formulovaná vlastní autorova stanoviska a také polemiku s řadou názorů, které jsou po mém soudu více kladeny vedle sebe než komparovány. Příčinu spatřuji ve slabině, kterou je 4. kapitola Teoretická a metodologická východiska. Jednak je tato kapitola zařazena později než by bylo logické a také je rozsahem a obsahem vůbec nejchudší, spíše metodická. Poněkud nerozumím pojetí jeho práce jako historicko interpretativní, když je tam historie tak málo, ba vůbec. Např. vůbec, zda se s tímto fenoménem setkáváme i s minulostí a s jakými důsledky.
2. V pasáži podávající přehled názorů hlavním teoretických směrů mezinárodních vztahů, resp. vybraných představitelů, je ovšem problematické podání kritických přístupů. Jejich blíže neanalyzované podání vyznívá, že jsou jakýmsi kompaktním vnitřně nerozporným celkem s identickým obsahem kritiky a jejich východisek. Navíc jsou bez bližší identifikace zmiňováni jen dva autoři (Cox, Bellamy).
3. z jakého teoretického přístupu vychází sám autor? Jakou metodou práci zpracoval?

4. Analýza je soustředěna na problematiku státu (zde pak konkr. Jižního Súdánu) jaksi dovnitř („in“). Ale chybí postižení vlivu a dopadu zhrouceného státu (zhroucených států) na mezinárodní vztahy a implikace pro stabilitu mezinárodního systému jako celku. Jistě to nebude jen dosahu úzce regionálního (jako tomu může být v případě Jižního Súdánu, který se sám zrodil z krizového situace jiného zhrouceného státu, jehož byl předtím součástí), ale jistě širšího, když jak autor uvádí, těchto zhroucených států je na čtyři desítky, což představuje řádově pětinu členských zemí OSN! Čili chybí dimenze „out“). Rozhodně se mezinárodní dimenze problematiky nevyčerpává jen peacekeepingem, o němž níže.
5. je peacekeeping teoretickým přístupem? Následné definice autorem dále uvádějí to samy popírají (s. 78). Ve vztahu k historickému precedentu je zde problém, zda za něj lze v této souvislosti považovat mezinárodní dohled nad plebiscitem v Sársku v roce 1935, zda se spíše nejednalo o monitoring. Vždyť SN nebyla vybavena takovými dispozicemi jako dnes OSN. A Sársko rozhodně nebylo státem, natož zhrouceným státem, ale nevyřešeným územním problémem jako relikť první světové války.
6. u řady nejrůznějších přehledů a tabulek z nich není zřejmé, zda jsou převzaté či autorem samostatně vytvořené (např. Tab. č. 1).
7. v úvodu a 1. kapitole dochází k dublování textu. Konkr. pokud jde o pojmy zhroucený stát a jeho mutace (s. 7 an. – s. 15 an.) a vysvětlení používání anglických termínů (s. 14 a s. 18).
8. v závěru by mělo být jasně formulováno, k jakým novým poznatkům autor v práci takové povahy jako je disertace dospěl a tím přispěl ne k podání jistě zajímavých informací o problematice, ale k novým poznatkům, které obohacují (byť skromně) dosavadní výzkum problematiky.

Výše uvedené připomínky jsem s autorem podrobně rozebral a diskutoval v rámci předvánoční bilaterální konzultace.

Ve vztahu k této finální variantě autorova rukopisu disertační práce, který autor odevzdal možno říci v rekordním čase po naší výše uvedené konzultaci, mohu konstatovat, že disertant se snažil podstatné připomínky zapracovat a sladit i s připomínkami a přístupy ostatních oponentů. Na základě toho mohu konstatovat, že práce potřebného posunu doznala. Z hlediska výše uvedených připomínek zejména zcela funkčně a logicky předsadil na začátek práce kapitolu týkající se teoreticko-metodologických východisek. Dále odstranil i dublování textu. Stejně tak zhutnil v požadovaném smyslu i text týkající se poznatků, k nimž autor dospěl.

Přesto mne i tato podoba rukopisu vede ke konstatování, že v některých pasážích autor práci náležitě ve smyslu mých připomínek nedopracoval a víceméně setrval u předchozího přístupu. To se konkrétně, nejvíce a především týká pasáží kritizovaných ve výše uvedených bodech 2. a 5. – tj. bližší identifikace, strukturace a klasifikace kritických teorií a peacekeeping jako teoretický přístup - srov. s. 123 an. ad 2) a s. 94 an. ad 5). A ve vztahu k tomu očekávám příslušné autorovo stanovisko a objasnění. Na závěr pak kladu autorovi otázku: je úspěch té které peacekeepingové mise automaticky spojen s obnovením funkčnosti a fungování toho kterého státu, aby se tento zbavil stigmatu zhrouceného státu?

Celkově a v komparaci kladných a kritizovaných částí práce se domnívám, že předložený text svědčí o náležité odborné autorově schopnosti na požadované odborné úrovni pojednat o dané problematice v souladu s kritérii vědecké práce. Proto považuji předloženou disertaci za práci, která splňuje nároky kladené na úroveň doktorské disertační práce a na základě toho ji **doporučuji k obhajobě.**

Praha, 19. leden 2018

prof. PhDr. Zdeněk Veselý, CSc.

SMS JM